

Laidiens: **29.01.2016., Nr. 20**
Oficiālās publikācijas Nr.: **2016/20.5**

Ministru kabineta noteikumi Nr. 26

Rīgā 2016. gada 12. janvārī (prot. Nr. 2 17. §)

Gaisa telpas pārvaldības kārtība, gaisa telpas struktūra un tās mainīšanas kārtība

*Izdoti saskaņā ar likuma "Par aviāciju"
39. panta otro daļu*

1. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka gaisa telpas elastīgas izmantošanas pārvaldības kārtību, gaisa telpas struktūru un tās mainīšanas kārtību Latvijas Republikā.
2. Noteikumos lietotie termini atbilst terminiem, kas lietoti šādos Eiropas Savienības tiesību aktos:
 - 2.1. Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 10. marta Regulas (EK) Nr. 549/2004, ar ko nosaka pamatu Eiropas vienotās gaisa telpas izveidošanai (pamatregula) (turpmāk – regula Nr. 549/2004), 2. pantā;
 - 2.2. Komisijas 2005. gada 23. decembra Regulas (EK) Nr. 2150/2005, ar ko nosaka kopīgus noteikumus gaisa telpas elastīgai izmantošanai (turpmāk – regula Nr. 2150/2005), 2. pantā;
 - 2.3. Komisijas 2011. gada 17. oktobra Īstenošanas Regulas (ES) Nr. 1034/2011 par drošības uzraudzību gaisa satiksmes pārvaldībā un aeronavigācijas pakalpojumu sniegšanā un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 691/2010 (turpmāk – regula Nr. 1034/2011), 2. pantā;
 - 2.4. Komisijas 2011. gada 17. oktobra Īstenošanas Regulas (ES) Nr. 1035/2011, ar ko nosaka kopīgas prasības aeronavigācijas pakalpojumu sniegšanai un groza Regulu (EK) Nr. 482/2008 un (ES) Nr. 691/2010 (turpmāk – regula Nr. 1035/2011), 2. pantā;
 - 2.5. Komisijas 2011. gada 7. jūlija Regulas (ES) Nr. 677/2011, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus gaisa satiksmes pārvaldības (ATM) tīkla funkciju īstenošanai un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 691/2010, 2. pantā;
 - 2.6. Komisijas 2010. gada 25. marta Regulas (ES) Nr. 255/2010, ar ko nosaka kopējus gaisa satiksmes plūsmas pārvaldības noteikumus (turpmāk – regula Nr. 255/2010), 2. pantā;
 - 2.7. Komisijas 2012. gada 26. septembra Īstenošanas Regulas (ES) Nr. 923/2012, ar ko nosaka vienotus lidojumu noteikumus un ekspluatācijas normas aeronavigācijas pakalpojumiem un procedūrām un ar ko groza Īstenošanas Regulu (ES) Nr. 1035/2011 un Regulas (EK) Nr. 1265/2007, (EK) Nr. 1794/2006, (EK) Nr. 730/2006, (EK) Nr. 1033/2006 un (ES) Nr. 255/2010 (turpmāk – regula Nr. 923/2012), 2. pantā.

3. Gaisa telpas elastīgas izmantošanas pārvaldības mērķis ir maksimāli efektīvi nodrošināt gaisa telpas elementu izmantošanu dažādiem gaisa telpas lietotājiem to īslaicīgajām gaisa telpas izmantošanas vajadzībām.

4. Gaisa telpas pārvaldību īsteno atbilstoši regulas Nr. 549/2004 2. panta 7. punktā noteiktajam regulējumam.

5. Gaisa telpas struktūru veido šādi elementi:

5.1. gaisa satiksmes vadības zona (CTR) – virs lidlauka izveidota kontrolējama gaisa telpa ar noteiktām robežām vertikālajā un horizontālajā plaknē no zemes virsmas līdz noteiktai augšējai robežai;

5.2. gaisa satiksmes vadības rajons (CTA) – virs zemes virsmas izveidota kontrolējama gaisa telpa ar noteiktām robežām vertikālajā un horizontālajā plaknē;

5.3. lidlauka gaisa satiksmes vadības rajons (TMA) – noteikta izmēra gaisa telpa, kas izveidota gaisa satiksmes pakalpojumu maršrutu savienošanās vietās viena vai vairāku lidlauku apkārtnē;

5.4. lidlauka gaisa satiksmes zona (ATZ) – noteikta izmēra gaisa telpa virs lidlauka un tam piegulošās teritorijas, kas paredzēta lidlauka gaisa satiksmes drošības garantēšanai;

5.5. lidojumu informācijas rajons (FIR) – noteikta izmēra gaisa telpa, kurā tiek nodrošināti lidojumu informācijas un trauksmes izziņošanas pakalpojumi;

5.6. gaisa trase – kontrolējamā gaisa telpa koridora veidā vai tā daļa;

5.7. nosacījuma maršruts (CDR) – maršruts, kurā tiek nodrošināti gaisa satiksmes pakalpojumi un kuru var plānot un izmantot saskaņā ar specifiskiem nosacījumiem;

5.8. bīstamā zona (D) – noteikta izmēra gaisa telpa, kuras robežās noteiktā laikposmā notiek darbības, kas ir bīstamas gaisa kuģu lidojumiem;

5.9. ierobežotu lidojumu zona (R) – noteikta izmēra gaisa telpa virs sauszemes vai teritoriālajiem ūdeņiem, kuras robežās gaisa kuģu lidojumus ierobežo īpaši nosacījumi;

5.10. aizliegtā zona (P) – noteikta izmēra gaisa telpa virs sauszemes vai teritoriālajiem ūdeņiem, kurā gaisa kuģu lidojumi ir aizliegti;

5.11. īslaicīgi rezervēta zona (TRA) – noteikta izmēra gaisa telpa, kura atrodas vienas aviācijas institūcijas pārvaldībā un saskaņā ar kopīgu vienošanos ir īslaicīgi rezervēta citas aviācijas institūcijas īpašu darbību veikšanai. Caur minēto zonu ar gaisa satiksmes vadības dispečera atļauju tranzīta lidojumus var veikt pārējie gaisa kuģi;

5.12. īslaicīgi norobežota zona (TSA) – noteikta izmēra gaisa telpa, kura atrodas vienas aviācijas institūcijas pārvaldībā un saskaņā ar kopīgu vienošanos ir īslaicīgi norobežota citas aviācijas institūcijas īpašu darbību veikšanai. Caur minēto zonu aizliegts veikt tranzīta lidojumus pārējiem gaisa kuģiem;

5.13. pārrobežu zona (CBA) – noteikta izmēra īslaicīgi rezervēta zona (TRA) vai īslaicīgi norobežota zona (TSA), kas izveidota virs divu vai vairāku valstu teritorijas;

5.14. satiksmes informācijas zona (TIZ) – virs lidlauka izveidota nekontrolējamā gaisa telpa ar noteiktām robežām no zemes virsmas horizontālā un vertikālā plaknē, kurā ir obligāti divpusējie radiosakari un pakalpojumus sniedz gaisa satiksmes informatīvā dienesta operators;

5.15. satiksmes informācijas rajons (TIA) – virs satiksmes informācijas zonas (TIZ) izveidota nekontrolējamā gaisa telpa ar noteiktām robežām no satiksmes informācijas zonas (TIZ) augšējās robežas horizontālā un vertikālā

plaknē, kurā ir obligāti divpusējie radiosakari un pakalpojumus sniedz gaisa satiksmes informatīvā dienesta operators.

6. Gaisa telpas struktūras mainīšanas mērķis ir nodrošināt vienādas gaisa telpas izmantošanas iespējas visiem gaisa telpas lietotājiem, kā arī paaugstināt gaisa kuģa lidojumu drošumu un efektivitāti.

7. Lidlauka gaisa satiksmes vadības rajonā (TMA) izveido elastīgos gaisa telpas struktūras elementus tā, lai neradītu ietekmi uz lidlauka gaisa satiksmes vadības rajonā (TMA) esošajām gaisa kuģa lidojumu trajektorijām un nepazeminātu gaisa kuģa lidojuma drošumu un efektivitāti.

8. Virs valsts nozīmes paaugstinātas bīstamības objektiem, nacionālajiem parkiem, dabas rezervātiem un publisku pasākumu vietām atļauts izveidot tikai aizliegto zonu (P) un ierobežoto lidojumu zonu (R).

9. Izveidojot īslaicīgi rezervētu zonu (TRA), īslaicīgi norobežotu zonu (TSA), bīstamo zonu (D), ierobežotu lidojumu zonu (R) un aizliegto zonu (P), buferzona tiek izvietota šo zonu iekšienē.

2. Gaisa telpas struktūra un tās mainīšanas kārtība

10. Katram šo noteikumu 5. punktā minētajam gaisa telpas struktūras elementam nosaka robežas vertikālajā un horizontālajā plaknē. Vertikālajā plaknē robežas nosaka metros un pēdās, par atskaites punktu pieņemot zemes virsmu vai noteiktu augstumu virs zemes virsmas. Horizontālajā plaknē robežas nosaka ģeogrāfiskajās koordinātās DMS (grādi, minūtes, sekundes) formātā, kas atbilst Vispasaules ģeodēziskajai sistēmai WGS-84.

11. Valsts aģentūra "Civilās aviācijas aģentūra" (turpmāk – Civilās aviācijas aģentūra) piešķir gaisa satiksmes vadības rajoniem un zonām Starptautiskās civilās aviācijas organizācijas gaisa telpas klasifikācijai atbilstošu gaisa telpas klasi saskaņā ar regulas Nr. 923/2012 pielikuma SERA.6001. punktā minētajām prasībām.

12. Gaisa telpas struktūru maina Civilās aviācijas aģentūra pēc savas iniciatīvas vai pēc valsts akciju sabiedrības "Latvijas gaisa satiksme" (turpmāk – Latvijas gaisa satiksme), lidostas vai lidlauka ekspluatanta, Nacionālo bruņoto spēku vai cita civilā gaisa telpas lietotāja ierosinājuma.

13. Lai mainītu gaisa telpas struktūru, ierosinātais iesniedz Civilās aviācijas aģentūrā iesniegumu par gaisa telpas struktūras izmaiņām (1. pielikums).

14. Šo noteikumu 13. punktā minētajam iesniegumam pievieno:

14.1. esošās situācijas aprakstu, gaisa telpas struktūras izmaiņu nepieciešamības pamatojumu un šo izmaiņu mērķi;

14.2. ievērojot ierosinātāja rīcībā esošo informāciju, – drošības pārskatu par to, kā gaisa telpas struktūras izmaiņas ietekmēs gaisa satiksmi, ja izmaiņas ir paredzēts ieviest nekontrolējamā gaisa telpā. Drošības pārskatā iekļauj šādu informāciju:

14.2.1. aprakstu par identificētajiem apdraudējumiem un ar tiem saistītajiem riskiem, ja pieteiktais gaisa telpas struktūras elements pārklājas ar citu gaisa telpas struktūras elementu nekontrolējamā gaisa telpā, kurā tiek veikti lidojumi, vai atrodas līdz 5 jūras jūdžu (9260 m) attālumā no tā;

14.2.2. riska mazināšanai paredzētu pasākumu aprakstu, kas saskaņots ar iesaistītajām pusēm, ja tiek identificēta šo noteikumu 14.2.1. apakšpunktā minētā situācija;

14.2.3. aprakstu un pierādījumus par pasākumiem, kas mazina sadursmes risku ar neiesaistītajiem gaisa kuģiem, ja gaisa telpas struktūras elementā ir paredzēts veikt bezpilotu un attālināti vadāmo gaisa kuģu lidojumus;

14.2.4. ģeogrāfiskās atrašanās vietas un meteoroloģisko laikapstākļu ietekmes izvērtējumu uz pieteiktā gaisa telpas struktūras elementa izmantošanas iespējām (piemēram, atrašanās valsts pierobežā vai tiešā tuvumā kontrolējamai gaisa telpai, spēja veikt pāreju no vizuālo lidojumu noteikumiem uz instrumentālo lidojumu noteikumiem);

14.2.5. sakaru nodrošināšanas pasākumu sarakstu, ja nepieciešams nodrošināt sakarus;

14.2.6. risku mazinošu pasākumu aprakstu, ja lidojumus pieteiktajā gaisa telpas struktūras elementā ir plānots veikt zemāk nekā regulas Nr. 923/2012 pielikuma SERA.5005. un SERA.5015. punktā noteiktajos lidojumu augstumos un regulas Nr. 923/2012 pielikuma SERA.6001. punktā noteiktajos ātrumos;

14.3. dokumentus, kas apliecina, ka ir veiktas šo noteikumu 1. pielikuma 9., 10. un 11. punktā minētās darbības, ja iesniegumā atzīmēts, ka šādas darbības ir nepieciešamas, un dokumentus, kas apliecina šo noteikumu 1. pielikuma 6., 7., 8., 12. un 13. punktā minētās informācijas patiesumu;

14.4. saskaņojumu ar pašvaldību iestādēm, virs kuru teritorijām plānots izveidot gaisa telpas struktūras elementu, ja plānotās izmaiņas gaisa telpas struktūrā paredz gaisa kuģu lidojumus augstumā, kas ir zemāks par regulas Nr. 923/2012 pielikuma SERA.5005. un SERA.5015. punktā noteiktajiem minimālajiem augstumiem;

14.5. saskaņojumu ar zemes īpašnieku, ja plānotās izmaiņas gaisa telpas struktūrā saistītas ar zemes virsmas izmantošanu (piemēram, izpletņlēcēju desantēšana, kravas desantēšana, gaisa kuģu akrobātiskie lidojumi).

15. Civilās aviācijas aģentūra piecu darbdienu laikā pēc šo noteikumu 13. punktā minētā iesnieguma saņemšanas (izņemot iesniegumu, kurā norādīts mērķis "militārām vajadzībām" un kurš atbilst šo noteikumu 14.4. apakšpunktā minētajam kritērijam) informāciju par gaisa telpas struktūras izmaiņām nosūta saskaņošanai tām pašvaldību iestādēm, virs kuru teritorijām plānots izveidot gaisa telpas struktūras elementu, ja plānotās izmaiņas gaisa telpas struktūrā paredz gaisa kuģu lidojumus augstumā, kas ir zemāks par regulas Nr. 923/2012 pielikuma SERA.5005. un SERA.5015. punktā noteiktajiem minimālajiem augstumiem.

16. Pašvaldību iestādes 10 darbdienu laikā pēc šo noteikumu 15. punktā minētās informācijas saņemšanas iesniedz Civilās aviācijas aģentūrā saskaņojumu vai atteikumu saskaņot attiecīgās gaisa telpas struktūras izmaiņas un attiecīgu pamatojumu. Ja pašvaldības iestādes 10 darbdienu laikā nav sniegušas minēto atzinumu, gaisa telpas struktūras izmaiņas uzskatāmas par saskaņotām.

17. Ja plānotās izmaiņas gaisa telpas struktūrā skar gaisa telpu, kur Latvijas gaisa satiksme sniedz gaisa satiksmes pakalpojumus, Civilās aviācijas aģentūra piecu darbdienu laikā pēc šo noteikumu 13. punktā minētā iesnieguma saņemšanas uzdod:

17.1. ierosinātājam 20 dienu laikā izstrādāt, saskaņot ar Latvijas gaisa satiksmi un iesniegt Civilās aviācijas aģentūrā gaisa telpas struktūras elementa izmantošanas nodrošināšanas procedūru, ja tās nepieciešamību gaisa kuģu lidojuma drošuma nolūkos nosaka Civilās aviācijas aģentūra. Ar minētās procedūras izstrādi saistītos izdevumus sedz ierosinātājs;

17.2. Latvijas gaisa satiksmei 25 dienu laikā veikt šo noteikumu 17.1. apakšpunktā minētās procedūras drošuma novērtējumu par ietekmi uz Latvijas gaisa satiksmes gaisa satiksmes pārvaldības sistēmu atbilstoši regulas Nr. 1035/2011 2. pielikuma 3. punkta prasībām un iesniegt attiecīgu dokumentu Civilās aviācijas aģentūrā atbilstoši regulas Nr. 1034/2011 9. pantā noteiktajām prasībām.

18. Civilās aviācijas aģentūra lēmumu par gaisa telpas struktūras izmaiņām pieņem saskaņā ar regulas Nr. 1034/2011 10. pantā noteiktajām prasībām. Pieņemto lēmumu var apstrīdēt vai pārsūdzēt tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.
19. Lēmumu par atteikumu mainīt gaisa telpas struktūru pieņem, ja:
- 19.1. nav iesniegti šo noteikumu 14.1., 14.2., 14.4. un 14.5. apakšpunktā minētie dokumenti;
- 19.2. ja, izvērtējot saņemto pašvaldības iestādes atteikumu saskaņot attiecīgās gaisa telpas struktūras izmaiņas, tas atzīts par pamatotu;
- 19.3. ierosinātāja iesniegumā pieprasītās izmaiņas gaisa telpas struktūrā neatbilst nacionālajiem normatīvajiem aktiem vai Eiropas Savienības tiesību aktiem aeronavigācijas un gaisa satiksmes pārvaldības jomā;
- 19.4. nav iesniegta šo noteikumu 17.1. apakšpunktā minētā procedūra vai šo noteikumu 17.2. apakšpunktā minētajā drošuma novērtējumā ir norādīts, ka gaisa telpas struktūras izmaiņu dēļ netiks izpildītas gaisa kuģu lidojumu drošuma prasības un mērķi.
20. Pieņemot lēmumu par gaisa telpas struktūras izmaiņām, Civilās aviācijas aģentūra:
- 20.1. apstiprina attiecīgā gaisa telpas struktūras elementa izmantošanas procedūras, ja tādas gaisa telpas struktūras mainīšanas procesā ir nepieciešamas;
- 20.2. uzdod izmaiņu ierosinātājam atbilstoši normatīvajiem aktiem par aeronavigācijas informācijas sagatavošanas un izplatīšanas kārtību sagatavot un iesniegt publikācijai informāciju par gaisa telpas struktūras izmaiņām Aeronavigācijas informācijas integrētajā blokā (IAIP);
- 20.3. ja gaisa telpas elements izveidots kā elastīgais gaisa telpas elements atbilstoši šo noteikumu 22. un 23. punktam, – nosaka tā piešķiršanas prioritātes un kritērijus.

3. Gaisa telpas elastīgas izmantošanas pārvaldība

21. Gaisa telpas elastīgu izmantošanu īsteno atbilstoši regulas Nr. 2150/2005 4., 5. un 6. panta prasībām un iedala šādos līmeņos:
- 21.1. stratēģiskā gaisa telpas pārvaldība;
- 21.2. pirmstaktiskā gaisa telpas pārvaldība;
- 21.3. taktiskā gaisa telpas pārvaldība.
22. Elastīgi izmantotie gaisa telpas struktūras elementi ir:
- 22.1. īslaicīgi norobežotā zona (TSA);
- 22.2. īslaicīgi rezervētā zona (TRA);
- 22.3. nosacījuma maršruts (CDR).
23. Bistamā zona (D) un ierobežotu lidojumu zona (R) var būt izveidota gan kā elastīgs gaisa telpas struktūras elements, gan arī kā neelastīgs gaisa telpas struktūras elements.
24. Pārējie gaisa telpas struktūras elementi, kas nav minēti šo noteikumu 22. un 23. punktā, ir neelastīgi gaisa telpas struktūras elementi.